

LEGE

privind controlul spațiului aerian

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Capitolul I

DISPOZIȚII GENERALE

Art. 1. – Prezenta lege stabilește competențele autorităților administrației publice centrale în domeniul gestionării spațiului aerian, reglementează modul de acțiune împotriva aeronavelor care utilizează neautorizat spațiul aerian al Republicii Moldova și se aplică aeronavelor care operează în spațiul aerian al Republicii Moldova.

Art. 2. – Spațiul aerian al Republicii Moldova reprezintă coloana de aer situată deasupra teritoriului său, pînă la limita inferioară a spațiului extraatmosferic, asupra căreia Republica Moldova își exercită drepturile sale suverane conform normelor dreptului internațional.

Art. 3. – În sensul prezentei legi, se definesc următoarele noțiuni:

aeronavă care utilizează neautorizat spațiul aerian al Republicii Moldova – aeronavă moldovenească sau străină care execută activități de zbor în spațiul aerian al Republicii Moldova fără a avea permisiune în acest sens sau care se abate de la prevederile permisiunii primite;

aeronavă interceptoare – aeronavă militară care execută manevre de apropiere față de o aeronavă neidentificată sau față de o aeronavă care utilizează neautorizat spațiul aerian al Republicii Moldova, în scopul identificării, avertizării, obligării de a intra în legalitate sau distrugerii acesteia;

amerizare – manevră a hidroavionului sau a hidroelicopterului pentru luarea contactului lin cu suprafața apei, din momentul redresării și pînă în momentul opririi pe această suprafață;

arme cu autoghidare – rachete de la bordul aeronavei militare, care își dirijează de sine stătător mișcarea către țintă, utilizate pentru lovirea țintelor aeriene sau terestre;

aterizare – manevră a aeronavei pentru luarea contactului lin cu suprafața solului, din momentul începerii redresării și pînă în momentul opririi acesteia pe pistă sau pe platforma de aterizare;

decolare – fază de zbor a unei aeronave care, după rulajul pe sol, se desprinde și se ridică în aer în vederea efectuării zborului;

deturnare – acțiunea de schimbare a destinației unei aeronave prin folosirea forței sau a amenințării cu forța;

foc de avertisment – foc executat de o aeronavă interceptoare cu armamentul artileristic de bord pentru atenționarea echipajului aeronavei care utilizează neautorizat spațiul aerian al Republicii Moldova, fără ca aceasta să fie lovită;

foc de nimicire – foc executat de către o aeronavă interceptoare cu armamentul de bord sau de către mijloacele terestre de apărare aeriană pentru distrugerea aeronavei care utilizează neautorizat spațiul aerian al Republicii Moldova;

helidrom – aerodrom sau aeroport utilizat exclusiv pentru decolarea, aterizarea și manevrarea la sol a elicopterelor;

muniții trasoare – proiectile de la bordul aeronavei militare cu glonț fosforescent, vizibil după lansare pe o mare parte a traiectoriei lui;

organe de trafic aerian – structuri civile subordonate Ministerului Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor și structuri militare subordonate Ministerului Apărării, specializate în supravegherea, coordonarea, controlul și dirijarea aeronavelor;

survol – pătrundere și traversare cu sau fără escală a spațiului aerian al unui stat;

traiect de zbor – linie care unește pozițiile succesive ocupate sau care urmează să fie ocupate de o aeronavă în zbor.

Art. 4. – Utilizarea spațiului aerian al Republicii Moldova se efectuează în baza unei permisiuni scrise date de:

a) Ministerul Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor, pentru aeronavele civile moldovenești și străine care efectuează curse regulate;

b) Autoritatea Aeronautică Civilă:

– pentru aeronavele civile moldovenești și străine care efectuează curse neregulate;

– pentru aeronavele civile moldovenești care transportă delegații oficiale;

– pentru aeronavele civile moldovenești care transportă trupe, armament, tehnică de luptă, materiale periculoase și orice alte tipuri de încărcătură care, prin natura lor, pot afecta securitatea națională a Republicii Moldova – cu avizul obligatoriu al Ministerului Apărării;

– pentru aeronavele civile moldovenești care execută zboruri de aerofotografiere și filmare a teritoriului național – cu avizul obligatoriu al Ministerului Apărării și cel al Serviciului de Informații și Securitate;

c) Ministerul Afacerilor Externe și Integrării Europene:

– pentru aeronavele civile străine care transportă delegații oficiale – cu avizul obligatoriu al Ministerului Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor;

– pentru aeronavele civile străine care transportă trupe, armament, tehnică de luptă, materiale periculoase și orice alte tipuri de încărcătură care, prin natura lor, pot afecta securitatea națională a Republicii Moldova – cu avizul obligatoriu al Ministerului Transporturilor și Infrastructurii Drumurilor și cel al Ministerului Apărării;

– pentru aeronavele civile străine care execută zboruri de aerofotografiere și filmare a teritoriului național – cu avizul obligatoriu al Ministerului Apărării și cel al Serviciului de Informații și Securitate;

– pentru aeronavele de stat străine – cu avizul obligatoriu al Ministerului Apărării;

d) Ministerul Apărării, pentru aeronavele de stat moldovenești.

Art. 5. – (1) Responsabilitatea pentru efectuarea măsurilor de suprimare a actelor ilicite legate de utilizarea neautorizată a spațiului aerian al Republicii Moldova revine Ministerului Apărării, care este abilitat să ia măsurile stabilite de prezenta lege și să folosească în acest scop forțele și mijloacele proprii.

(2) Organele civile de trafic aerian înștiințează structurile specializate ale Ministerului Apărării despre aeronavele care urmează să opereze în spațiul aerian al Republicii Moldova, despre cele aflate în dirijarea lor sau despre care au informații că utilizează neautorizat spațiul aerian.

Capitolul II

MODUL DE ACȚIUNE ÎMPOTRIVA AERONAVELOR CARE UTILIZEAZĂ NEAUTORIZAT SPAȚIUL AERIAN AL REPUBLICII MOLDOVA

Art. 6. – Situațiile în care aeronavele utilizează neautorizat spațiul aerian al Republicii Moldova sînt următoarele:

- a) decolarea de pe un aeroport, aerodrom sau un alt loc de pe teritoriul național fără a avea permisiune în acest sens de la organele în drept;
- b) abaterea de la traiectul de zbor aprobat prin permisiunea primită de la organele în drept, fără înștiințarea organelor de trafic aerian;
- c) intrarea în spațiul aerian al Republicii Moldova fără permisiunea dată de organele în drept prevăzute la art. 4;
- d) aterizarea sau amerizarea fără permisiune;
- e) întreruperea legăturii radio și/sau intervenția ilicită la bordul aeronavei, indiferent dacă se respectă permisiunea primită sau dacă aeronava a fost deturnată;
- f) nerespectarea de către echipajul unei aeronave a dispozițiilor organelor de trafic aerian.

Art. 7. – Determinarea momentului și a locului de producere a situațiilor prevăzute la art. 6 se realizează de către organele de trafic aerian.

Art. 8. – Împotriva aeronavelor care utilizează neautorizat spațiul aerian al Republicii Moldova Ministerul Apărării va lua succesiv următoarele măsuri:

- a) stabilirea de la sol a poziției aeronavei, a legăturii radio și a identității acesteia;
- b) transmiterea de la sol a informațiilor și a dispozițiilor către pilotul sau echipajul aeronavei, în vederea utilizării autorizate a spațiului aerian al Republicii Moldova;
- c) interceptarea aeronavei care continuă să utilizeze neautorizat spațiul aerian al Republicii Moldova;
- d) executarea focului de avertisment de către aeronavele interceptoare;
- e) executarea focului de nimicire de către aeronavele interceptoare;
- f) executarea focului de nimicire de către mijloacele terestre de apărare aeriană.

Art. 9. – (1) Stabilirea de la sol a poziției aeronavei care utilizează neautorizat spațiul aerian al Republicii Moldova, a legăturii radio cu aceasta și determinarea identității ei se realizează de către organele de trafic aerian, folosindu-se mijloacele specializate aflate în serviciu sau care sînt puse în funcțiune special în acest scop.

(2) La identificarea aeronavelor care utilizează neautorizat spațiul aerian al Republicii Moldova, la solicitarea Ministerului Apărării, pot participa aeronave moldovenești civile și de stat.

Art. 10. – Organele de trafic aerian se informează reciproc asupra descoperirii și identificării aeronavei, cauzelor care au determinat încălcarea prevederilor prezentei legi și, pe baza informațiilor de care dispun, dau dispoziții piloților sau echipajelor în vederea utilizării legale a spațiului aerian al Republicii Moldova.

Art. 11. – (1) În cazul imposibilității stabilirii legăturii radio cu aeronava care utilizează neautorizat spațiul aerian al Republicii Moldova, aceasta se interceptează cu aeronave militare.

(2) Interceptarea se realizează și în situația în care piloții sau echipajele nu execută dispozițiile primite de la organele de trafic aerian.

(3) Interceptarea aeronavelor care utilizează neautorizat spațiul aerian al Republicii Moldova se execută cu respectarea reglementărilor aeronautice și are drept scop identificarea vizuală a acestora, indicarea direcțiilor de urmat pentru revenirea la traiectele de zbor autorizate, acordarea de asistență în caz de necesitate, dirijarea în vederea părăsirii zonelor interzise, restricționate, periculoase sau a celor rezervate temporar ori îndrumarea la aterizare pe aerodromul, aeroportul sau helidromul indicat.

(4) Pe timpul interceptării, pentru transmiterea dispozițiilor, aeronavele interceptoare vor folosi frecvențele radio autorizate, iar în cazul lipsei legăturii radio, vor folosi semnale vizuale și manevre conform reglementărilor internaționale stabilite în acest scop.

Art. 12. – (1) Aeronavele interceptoare pot executa foc de avertisment împotriva aeronavei care utilizează neautorizat spațiul aerian al Republicii Moldova numai dacă celelalte proceduri prevăzute la art. 8 lit. a)–c) nu au avut ca rezultat intrarea în legalitate a acesteia.

(2) Focul de avertisment are drept scop atenționarea piloților sau a echipajelor aeronavei că utilizează neautorizat spațiul aerian al Republicii Moldova și obligarea acestora să urmeze necondiționat instrucțiunile și dispozițiile transmise de organele de trafic aerian sau de aeronavele interceptoare.

(3) Focul de avertisment se execută cu armamentul artileristic de bord, excluzându-se utilizarea muniției trasoare și a armelor cu autoghidare.

Art. 13. – (1) Focul de nimicire împotriva aeronavei care utilizează neautorizat spațiul aerian al Republicii Moldova se execută de aeronavele interceptoare numai dacă măsurile prevăzute la art. 8 lit. a)–d) nu au avut ca rezultat intrarea în legalitate a aeronavei respective sau în cazul în care aceasta ripostează, prin manevre agresive sau cu foc, la instrucțiunile, dispozițiile și semnalele transmise.

(2) Mijloacele terestre de apărare aeriană vor executa foc de nimicire numai în situația în care prin măsurile prevăzute la alin. (1) aeronava nu a fost distrusă.

Art. 14. – (1) Împotriva aeronavei civile care utilizează neautorizat spațiul aerian al Republicii Moldova se pot lua numai măsurile prevăzute la art. 8 lit. a)–c).

(2) În cazul în care aceste măsuri nu au avut drept rezultat intrarea sau reintrarea în legalitate a aeronavei civile care utilizează neautorizat spațiul aerian al Republicii Moldova, aeronavele interceptoare o vor însoți și supraveghea pe durata în care aceasta se află în spațiul aerian al Republicii Moldova, pînă la aterizarea pe un aeroport sau pînă la ieșirea din spațiul aerian al Republicii Moldova.

(3) În cazuri excepționale, cînd se cunoaște cu certitudine că aeronava civilă a fost deturnată, capturată sau asupra ei se exercită un control ilegal și există presupuneri întemeiate că aceasta poate fi întrebuințată pentru comiterea unui act terorist, se permite luarea măsurilor prevăzute la art. 8 lit. d)–f).

Art. 15. – (1) În cazul în care o aeronavă nu respectă prevederile permisiunii de zbor ca urmare a unor cauze de forță majoră (calamități naturale și dezastre industriale, condiții meteorologice periculoase, defecțiuni tehnice sau avarii, situații speciale la bord privind echipajul sau pasagerii, pierderea orientării), se vor lua numai măsurile prevăzute la art. 8 lit. a)–c).

(2) Măsurile luate în condițiile alin. (1) vor avea drept scop sprijinirea echipajului aeronavei de a-și continua zborul sau de a ateriza în siguranță.

Art. 16. – (1) Aeronava care a aterizat pe teritoriul Republicii Moldova ca urmare a aplicării măsurilor prevăzute în prezenta lege continuă să fie tratată ca aeronavă care utilizează neautorizat spațiul aerian al Republicii Moldova pînă la obținerea de la organele abilitate a permisiunii de a-și relua zborul.

(2) Pînă la obținerea permisiunii de reluare a zborului, față de aeronavă se vor lua următoarele măsuri:

- a) parcare în locul indicat;
- b) supravegherea și paza aeronavei;

c) stabilirea identității membrilor echipajului, a pasagerilor, a naturii încărcăturii și obținerea altor date cu privire la zborul aeronavei, precum și la circumstanțele care au determinat abaterea de la permisiunea deținută.

(3) Obligația de a lua măsurile prevăzute la alin. (2) lit. a) și b) o au:

a) comandanții bazelor aeriene, în cazul aterizării aeronavei pe un aerodrom sau aeroport utilizat în comun cu aviația civilă;

b) conducătorii aeroporturilor civile, în cazul aterizării aeronavei pe unul dintre acestea;

c) organele Ministerului Afacerilor Interne, în cazul aterizării aeronavei pe alte terenuri decât aerodromuri și aeroporturi.

(4) Obligația de a lua măsurile prevăzute la alin. (2) lit. c) o au:

a) comandanții bazelor aeriene, în cazul aterizării aeronavei pe un aerodrom sau aeroport utilizat în comun cu aviația civilă;

b) organele Ministerului Afacerilor Interne, inclusiv Poliția de Frontieră;

c) Autoritatea Aeronautică Civilă.

(5) La solicitarea comandanților bazelor aeriene sau a conducătorilor aeroporturilor civile, organele Ministerului Afacerilor Interne vor participa la îndeplinirea măsurilor prevăzute la alin. (2) lit. a) și b).

Capitolul III

COMPETENȚELE PRIVIND APROBAREA EXECUTĂRII MĂSURILOR ÎMPOTRIVA AERONAVELOR CARE UTILIZEAZĂ NEAUTORIZAT SPAȚIUL AERIAN AL REPUBLICII MOLDOVA

Art. 17. – Dreptul de a ordona sau de a aproba măsurile prevăzute la art. 8 lit. a)–c) îl are comandantul Forțelor Aeriene ale Armatei Naționale.

Art. 18. – (1) Dreptul de a ordona sau de a aproba executarea focului de avertisment de către aeronavele interceptoare, executarea focului de nimicire de către aeronavele interceptoare și de către mijloacele terestre de apărare aeriană îl are ministrul apărării, iar în lipsa acestuia – șeful Marelui Stat Major al Armatei Naționale.

(2) Aplicarea măsurilor prevăzute la art. 14 alin. (3) are loc doar după aprobarea acestora de către Comandantul Suprem al Forțelor Armate.

Art. 19. – Despre fiecare caz de utilizare neautorizată a spațiului aerian al Republicii Moldova, Ministerul Apărării va informa imediat Comandantul Suprem al Forțelor Armate și Serviciul de Informații și Securitate.

Art. 20. – În scopul executării în siguranță a zborurilor, pe timpul aplicării măsurilor prevăzute la art. 8, Ministerul Apărării, prin structurile de specialitate ale Forțelor Aeriene, poate da dispoziții de deviere sau chiar de interdicere temporară a tuturor zborurilor într-o anumită zonă sau în întregul spațiu aerian al Republicii Moldova.

Art. 21. – Transmiterea datelor, dispozițiilor și ordinelor cu privire la clarificarea situației aeriene și la acțiunile împotriva aeronavelor care utilizează neautorizat spațiul aerian al Republicii Moldova are prioritate în toate sistemele de comunicații naționale.

Art. 22. – (1) Datele obținute, demersurile făcute, dispozițiile și ordinele date cu privire la aeronava care utilizează neautorizat spațiul aerian al Republicii Moldova vor fi înregistrate folosindu-se aparatura specială din dotare sau vor fi consemnate și păstrate pînă la finalizarea cercetării evenimentului.

(2) Aceste date vor fi puse la dispoziție organelor de cercetare, cu respectarea prevederilor legale în vigoare.

(3) Distrugerea, falsificarea sau divulgarea către instituții sau persoane neautorizate a datelor prevăzute la alin. (1) se pedepsește conform legii.

Capitolul IV

DISPOZIȚII FINALE ȘI TRANZITORII

Art. 23. – Prezenta lege se implementează în limita alocațiilor financiare.

Art. 24. – Încălcarea prevederilor prezentei legi atrage răspundere disciplinară, materială, civilă sau penală, în conformitate cu legislația în vigoare.

Art. 25. – Guvernul, în termen de 6 luni:

- a) va aduce actele sale normative în concordanță cu prezenta lege;
- b) va întreprinde măsurile necesare pentru implementarea prevederilor prezentei legi.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

MARIAN LUPU

Chișinău, 21 iunie 2012.

Nr. 143.